

TORNISTER

MIESIĘCZNIK
UCZNIÓW, RODZICÓW I NAUCZYCIELI
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
W KAŁUSZYNIE

numer 2 (125) – listopad 2018

nakład 100 sztuk

CENA 2,00 zł

11 listopada 1918 roku
Polską odzyskała upragnioną
Niepodległość. Od tego
wydarzenia mija w tym roku
100 lat. Z tej okazji
prezentujemy specjalny numer
„Tornistra”. Znajdziecie

w nim wiele ciekawostek dotyczących rocznicy, ale
i nie tylko. Sprawdźcie sami. Zachęcamy Was do
lektury.

Zespół redakcyjny „Tornistra”

- Zdobywca IV miejsca w XXI edycji Ogólnopolskiego Konkursu Mediów Szkolnych MAM Forum Piskaków 2016
- Brązowy laureat XX edycji Ogólnopolskiego Konkursu Mediów Szkolnych MAM Forum Piskaków 2015
- Pięciokrotny laureat konkursu "Redaktor - Uczeń" w latach 2008/2009; 2009/2010; 2010/2011; 2011/2012 i 2012/2013
- I miejsce w Powiatowym Konkursie Gazetek Szkolnych "Młodzi Dziennikarze - Papieżowi" - rok 2012
- I miejsce w I Powiatowym Konkursie Gazetek Szkolnych promujących powiat miński - rok 2010

SPIS TREŚCI:

- ❖ **Kartka z kalendarza s. 3**
- ❖ **Polska – Moja Ojczyzna s. 4-10**
 - „Ojczyzna” M. Konopnicka s. 4
 - Pytanie do eksperta – Życzenia dla Polski s. 5
 - Sonda z uczniami na przerwie s. 6 - 7
 - Sonda z nauczycielami s. 8-10
- ❖ **Niepodległość s. 11-19**
 - Krótko z historii Polski s. 11-12
 - Czy wiesz? s. 13-14
 - Józef Piłsudski s. 14-15
 - Ciekawostki ze świata historii s. 16 - 18
 - Krzyżówka s. 18-19
- ❖ **Wywiad miesiąca s. 20-27**
- ❖ **Zabawa dla stałych czytelników "Tornistra" - s. 27**
- ❖ **Opowiem wam o ... s. 28-29**
- ❖ **Kałużyn – Moja Mała Ojczyzna s. 29-30**
 - Warto wiedzieć
- ❖ **Polska jest naj s. 31-32**
 - Najniżej, najkrótsze, najdłuższe, największe ...
- ❖ **Różne różności s. 33-37**
 - Ulubieniec miesiąca s. 32
 - Polecam s. 33
 - Zrób to sam s. 34
 - Jak? s. 35-37
- ❖ **Kącik młodego czytelnika s. 38-43**
 - Symbole narodowe s. 38-42
 - Kolorowanka dla najmłodszych s. 43

KARTKA Z KALENDARZA

Julia Abramowska

Listopad

1 - Światowy Dzień Wegan

3 - Święto Myśliwych -

Hubertus

4 - Dzień Taniego Wina

5 - Międzynarodowy Dzień Języka Romskiego

7 - Dzień Kotleta Schabowego

8 - Europejski Dzień Zdrowego Jedzenia i Gotowania

9 - Europejski Dzień Wynalazcy

11 - Narodowe Święto Niepodległości

12 - Światowy Dzień Drwala

13 - Dzień Placków Ziemniaczanych

14 - Dzień Seniora

16 - Dzień Tolerancji

17 - Dzień Czarnego Kota

19 - Dzień Toalet

21 - Światowy Dzień Telewizji

22 - Dzień Kredki

24 - Dzień Buraka

25 - Dzień Pluszowego Misia

30 - Dzień Białych Skarpetek

POLSKA - MOJA OJCZYZNA

Z okazji 100 rocznicy odzyskania przez Polskę
Niepodległości polecamy Wam wiersz Marii
Konopnickiej pt. „Ojczyzna”.

Życzymy miłej lektury.

Zespół redakcyjny Tornistra

Maria Konopnicka

„Ojczyzna”

Ojczyzna moja - to ta ziemia droga,
Gdziem ujrzał słońce i gdziem poznał Boga,
Gdzie ojciec, bracia i gdzie matka miła
W polskiej mnie mowie pacierza uczyła.

Ojczyzna moja - to wioski i miasta,
Wśród pól lechickich sadzone od Piasta;
To rzeki, lasy, kwietne niwy, łąki,
Gdzie pieśń nadziei śpiewają skowronki.

Ojczyzna moja - to praojców sława,
Szczербiec Chrobrego, cecorska buława,
To duch rycerski, szlachetny a męski,
To nasze wielkie zwycięstwa i klęski.

Ojczyzna moja - to te ciche pola,
Które od wieków zdeptała niewola,
To te kurhany, te smętne mogiły -
Co jej swobody obrońców przykryły.

Ojczyzna moja - to ten duch narodu,
Co żyje cudem wśród głodu i chłodu,
To ta nadzieja, co się w sercach kwieci,
Pracą u ojców, a piosnką u dzieci!

PYTANIE DO EKSPERTA

Pytanie do Pana dyrektora

*Zbliża się 11 listopada,
wielkie święto dla każdego Polaka.
W tym roku obchodzimy 100
rocznicę Odzyskania
Niepodległości przez Polskę.
Czego życzyłby Pan, jako dyrektor
i przedstawiciel społeczności
szkolnej, Naszej Ojczyźnie w tak
szczególnym dniu?*

I wszystkim, i sobie, i każdemu kto teraz czyta życzę,
by fajnie nam było u nas i z nami. Byś lubił miejsce, gdzie
mieszkasz i lubił tych, z którymi mieszkasz i ... i jeszcze tych,
wokół których mieszkasz.

Byś potrafił się cieszyć widokiem swojej wioski
i zakamarkami swojego miasteczka. Byś potrafił być dumny
z tego kim jesteś i ... i byś umiał zapracować na to, by być
dumnym. Byś wpoił w siebie świadomość, że Polska to też Ty.

Byś potrafił dla siebie, dla innych i dla Niej być
dobrym człowiekiem.

SONDA Z UCZNIAMI NA PRZERWIE

Maja Krasnodębska, Weronika Milewska, Karolina Kalisz

Z czym kojarzy Ci się Polska?

0a - Lena Kaczmarczyk - **z morzem i górami**

0a - Nadia Wierzbicka - **z flagą**

0a - Szymon Smuga - **z godłem**

0b - Natalka Rosik - **z mapą**

0b - Nina Chrościcka - **z tęczą**

0b - Alicja Piwowar - **z państwem, w którym mieszkamy**

0c - Marika Jakowiuk - **z flagą**

0c - Bartek Milewski - **z moją miejscowością**

0c - Zosia Ornoch - **z godłem**

1a - Pola Krasnodębska - **z godłem**

1a - Piotrek Raciborski - **z godłem**

1a - Nadia Czapska - **nie wiem**

3a - Oskar Wąsowski - **nie wiem**

4a - Natalka Chabiera - **z Europą**

4a - Otylia Mroczek - **nie wiem**

- 5a - Weronika Peciak - **z flagą**
- 5a - Ola Raciborska - **ze świętami**
- 5a - Karolina Burakowska - **z miłością**
- 5b - Wiktor Walędzki - **z ludźmi**
- 6a - Paulina Duniec - **z flagą**
- 6a - Patrycja Wąsowska - **z prestiżem**
- 6a - Wiktoria Parol - **z Unią Europejską**
- 6b - Marysia Grzywacz - **nie wiem**
- 6b - Julka Zasuwik - **z polityką**
- 6c - Magda Wąsowska - **z flagą**
- 6c - Krzysiek Gogol - **z orłem**
- 6c - Oliwier Mroczek - **z bielą i czerwienią**
- 7a - Nikola Wąsak - **z flagą**
- 7a - Paulina Troć -
z hymnem

SONDA Z NAUCZYCIELAMI

Maja Krasnodębska, Karolina Kalisz, Weronika Milewska

Czym dla Pana/Pani jest Polska?

Pan Marek Pachnik: Polska, to jesteś Ty i ... ty, o właśnie Kuba z IVd ... i koleżanka Kuby Majka z III klasy. Polska to jest nasza piękna szkoła i do niej z Kacprem przychodząca babcia i ... i babciny ogródek pełen kwiatów, a wśród nich trzy niewyrośnięte dynie (no w tym roku się babci nie udały).

Polska - nasz Ojczyzna - to są wioski i miasteczka. A gdy rano budząc się spoglądasz za okno, to Polskę widzisz na dzień dobry.

Spadające polskie krople zimnego deszczu i fruwające różnobarwne polskie liście. Każdy z nas z osobna i wszyscy razem Polską jesteśmy. Nie ma Polski bez nas. My ją tworzymy i my w Niej się tworzymy. Czyli jak było w polskim filmie „Rejs” - jesteśmy twórcą i tworzywem. I to jaka jest i jaka będzie od Ciebie też zależy. A będzie taka jakim będziesz Ty, Twój dom, Twoje podwórko i Twoja rodzina

Pani Barbara Pachnik - Polska to dla mnie dom i szkoła w Kałuszynie, gdzie mieszkam i pracuję, to wieś Wąsy, w której się wychowywałam, to ludzie z którymi się spotykam, to tradycje przekazywane z pokolenia na pokolenie, to piękne barwy biało-czerwone, orzeł i "Mazurek Dąbrowskiego", przy dźwiękach którego się wzruszam, szczególnie gdy jest grany dla polskich sportowców.

Pani Dorota Kobeszko - Polska to dla mnie miejsca bliskie memu sercu, to również smaki dzieciństwa - jedyne i niepowtarzalne oraz bogate tradycje, historia i kultura. Tu się urodziłam, tu żyją także moi bliscy. Jednym słowem - to moja Ojczyzna.

Pani Anna Brudz - Polska jest dla mnie wszystkim. Jest moim domem, pracą, życiem. Bardzo ją kocham i szanuję.

Pani Izabela Borucińska - Polska jest moim miejscem na ziemi.

Pani Marzena Mroczek - Polska to moja Ojczyzna, to moje miejsce na Ziemi, to najpiękniejszy kraj na świecie. Nie wyobrażam sobie mieszkać gdzie indziej.

Pani Krystyna Raczyńska - Po mojej rodzinie jest największą wartością.

Pani Monika Marciniak -

P - piękno

O - ojczyzna

L - ludzie

S - spokój

K - krajobrazy

A - architektura

Pani Joanna Bielińska - To moja ojczyzna, wartości, historie, tradycje...

Pani Dominika Włodarczyk - Polska to mój kraj, moja ojczyzna, mój dom. Tu czuję się dobrze i bezpiecznie. Tu jestem szczęśliwa.

Pani Magdalena Gójska - Gogol - Polska to ja, to moje dzieci, moja rodzina, moi uczniowie, sąsiedzi, mieszkańcy wiosek, miasteczek i miast. Polska to mój dom, podwórko, ulica, lasy, góry, jeziora i wszystko co znajduje się wokół. Polska to kolor biało- czerwony, orzełek w koronie i karp na Wigilię. Polska to moja Ojczyzna.

Chciałbyś, aby Twój **artykuł, wiersz, list** znalazł się w gazetce szkolnej „Tornister”, mimo że nie jesteś jej redaktorem!?

Napisz do nas, a my umieścimy Twoje wpisy w gazetce.

A może chciałbyś, aby w „Tornistrze” powstały nowe rubryki, tematy, które interesują właśnie Ciebie?!

Czekamy na Twoje pomysły.

Nasz adres mailowy: tornistersp@onet.pl

Czekamy na Twoje maile, listy, propozycje.

Redaktorzy

NIEPODLEGŁOŚĆ

KRÓTKO Z HISTORII POLSKI

Krzysztof Gogol

Polska pod zaborami:

1772 - I rozbiór Polski

1788-1792 - obrady Sejmu
Wielkiego

3 V 1791 - uchwalenie
Konstytucji 3 Maja

1793 - II rozbiór Polski

24 III 1794 - T. Kościuszko w Krakowie ogłasza akt
powstańczy

4 IV 1794 - zwycięstwo wojsk polskich z Rosjanami
pod Racławicami

1795 - III rozbiór Polski

1797- utworzenie Legionów Polskich we Włoszech

1806 - wkroczenie Napoleona na tereny Rzeczypospolitej

1807-1815 - Księstwo Warszawskie

29\30 XI 1830 - Noc Listopadowa

1830\1831 - Powstanie listopadowe

1863\1864 - Powstanie styczniowe

1914\1918 - I Wojna Światowa

11 XI 1918 - odzyskanie przez Polskę

Niepodległości

100 lat w historii Polski 1918- 2018

27 grudnia 1918 - powstanie wielkopolskie

1926 - walki o Lwów

Maj 1927 - powstanie śląskie

1 IX 1939 r - Kampania wrześniowa

1 VIII 1944 - powstanie warszawskie

1945 - zakończenie II wojny światowej

1952- uchwalenie konstytucji PRL

1956 - wystąpienie ludności w Poznaniu

1970 - protesty społeczne na Wybrzeżu

1978 - wybór Karola Wojtyły na papieża

1980 - powstanie NSZZ „Solidarność”

1981 - wprowadzenie stanu wojennego

1989 - upadek komunizmu w Polsce

1990 - prezydentem Polski został Lech Wałęsa

2004 - Polska stała się członkiem Unii Europejskiej

**11 XI 2018 - "100" rocznica odzyskania przez
Polskę Niepodległości**

CZY WIESZ ŻE...? ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI...

Kinga Mielczarek

1. jest to najważniejsze polskie Święto Narodowe,
2. od 1939 do 1989 roku obchody święta były zakazane,
3. w 1945 roku komunistyczny rząd ogłosił 22 lipca jako święto narodowe nazywając je Narodowym Świętem Odrodzenia Polski,
4. w dniu tym radio gra głównie muzykę polską, a telewizja jest pełna filmów związanych z historią Polski,
5. wszystkie patriotyczne pomniki ozdobione są kwiatami,
6. Niepodległość Polski została oficjalnie zapowiedziana na 7 listopada 1918 roku, ale święto obchodzimy 11 listopada
7. odrodzenie Polski miało istotny wpływ na całą Europę, przez zmianę konfiguracji geopolitycznej,

8. corocznie w samo południe przed Grobem Nieznanego Żołnierza odbywa się uroczysta zmiana warty,
9. tego dnia obowiązkowo wywieszane są polskie flagi,
10. Tarnów jako pierwsze miasto odzyskało niepodległość,
11. inicjatorem ogłoszenia niepodległości Polski był Ksiądz Regent Zdzisław Lubomirski.
12. W Polsce jest to dzień pełen zadumy, parady są zorganizowane w bardzo oficjalnym stylu natomiast w USA jest to dzień radosny, organizowane są różnego typu zabawy i pokazy fajerwerków.
13. **Narodowe Święto Niepodległości jest dniem wolnym od pracy i szkoły.** Ustanowił je takim jeszcze [Józef Piłsudski](#) dla podkreślenia wagi święta i w celu swobodnego obchodzenia rocznicy.

JÓZEF PIŁSUDSKI

Alan Abramowski

Życiorys: Urodził się 5 grudnia 1867 w Zułowie (wieś na Litwie), zmarł 12 maja 1935 roku w Warszawie. Polski działacz społeczny i niepodległościowy, żołnierz, polityk, od 1892 członek Polskiej Partii Socjalistycznej i jej przywódca w kraju, twórca Organizacji Bojowej PPS (1904) i Polskiej Organizacji Wojskowej (1914), kierownik Komisji Wojskowej i Tymczasowej Rady Stanu (1917), od 11 listopada 1918 Naczelnny Wódz Armii Polskiej, w latach 1918-1922 Naczelnik Państwa, pierwszy Marszałek Polski (1920), dwukrotny Premier Polski (1926-1928 i 1930). ➔

Ciekawostki:

1. Ulubiony pies Piłsudskiego wabił się ... Pies.
2. Józef Piłsudski był wielbicielem twórczości Juliusza Słowackiego, którego uważał nawet za największego poetę.
3. Józef Piłsudski uznawał szachy i stawianie pasjansa za doskonałą rozrywkę.
4. W kondukcie żałobnym podążającym ulicami Krakowa dwaj oficerowie prowadzili klacz wydaną na świat przez Kasztankę - Merę. Podobieństwo do ukochanego konia Marszałka było tak duże, że wśród zgromadzonego tłumu dało się słyszeć szept: "Kasztanka!"
5. Po wylewie krwi do mózgu, którego doznał w 1928 r., Piłsudski chodził lekko przygarbiony i zaczął się szybko starzeć - w chwili śmierci miał 68 lat, wyglądał jednak na znacznie starszego. Mimo to poruszał się energicznie i zdecydowanie, mówił stanowczo, z charakterystycznym wileńskim zmiękczaniem głosek, pod koniec życia trochę gderliwie.
6. Ojcem został jako pięćdziesięciolatek. Miał dwie córki Wandę i Jagodę. Być może jego wiek sprawiał, że kochał je bardzo i był z nich niezwykle dumny.

CIEKAWOSTKI ZE ŚWIATA HISTORII

Alicja Drabrek

Z okazji setnej rocznicy odzyskania Niepodległości w tym numerze przybliżę wam kilku zasłużonych Polaków.

ROMAN DMOWSKI (1864-1939)

Ideowy przywódca ruchu narodowego, autor „Myśli nowoczesnego Polaka”. Dmowski był wybitnym dyplomata i mężem stanu. Przewodniczył Komitetowi Narodowemu Polskiemu, który powstał w 1917 roku w Lozannie. Reprezentował Polskę na obradach konferencji pokojowej w Paryżu, którą zwołano po zakończeniu I wojny światowej. W czerwcu 1919 roku, obok Ignacego Jana Paderewskiego, złożył podpis na traktacie wersalskim.

W niepodległej Polsce Dmowski zasiadał w Sejmie jako poseł, był też ministrem spraw zagranicznych. Przede wszystkim przewodził jednak Narodowej Demokracji. Chciał Polski wielkiej, ale jednolitej narodowo i religijnie. Jego idee nie doczekały się realizacji, ale dziś, po 96 latach od odzyskania niepodległości, wciąż odwołują się do nich środowiska narodowe.

WINCENTY WITOS (1874-1945)

Postać, która pozostaje w cieniu Piłsudskiego i Dmowskiego. Nieśluszenie. Witos to bowiem jeden z największych mężów stanu II Rzeczypospolitej, a jednocześnie skromny wójt gminy Wierzchosławice w pobliżu Tarnowa.

W czasach zaborów galicyjski polityk, poseł do austriackiego parlamentu. Przede wszystkim to przywódca ludowców, najpierw działacz Stronnictwa Ludowego, od 1914 roku związany z Polskim Stronnictwem Ludowym „Piast”, od 1939 roku - prezes PSL. W październiku 1918 roku przewodził Polskiej Komisji Likwidacyjnej, namiastce polskiego rządu w Galicji i na Śląsku Cieszyńskim. Kiedy w 1920 roku bolszewicy zbliżali się do Warszawy, Witos stanął na czele Rządu Obrony Narodowej. Premierem był jeszcze dwukrotnie. Był przeciwnikiem Marszałka, czołową postacią powstałego w 1929 roku antysanacyjnego Centrolewu. Trzy lata później Witoska skazano w procesie brzeskim. Po tym, jak usłyszał wyrok półtora roku pozbawienia wolności, opuścił Polskę. Wrócił dopiero w 1939 roku.

W czasie okupacji Niemcy próbowali nakłonić Witosę do współpracy i utworzenia rządu kolaboracyjnego. Ten pozostał nieugięty, co przysporzyło mu więzienie.

STEFAN GROT-ROWECKI (1895-1944)

Legendarna postać Polskiego Państwa Podziemnego, jeden z jego głównych architektów. Był pierwszym komendantem głównym Armii Krajowej. Przez wielu stawiany za wzór patriotyzmu i bezwarunkowej miłości do ojczyzny. Dowiódł tego już w młodości udzielając się w ruchu skautowskim oraz tajnych organizacjach.

Brat udział w I wojnie światowej służąc w Legionach Polskich. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Był też doskonałym sztabowcem. W czasie kampanii polskiej 1939 roku dowodził Warszawską Brygadą Pancerno-Motorową.

Po klęsce wrześniowej nie złożył broni. Rozpoczął działalność konspiracyjną w Służbie Zwycięstwu Polski, przemianowanej następnie na Związek Walki Zbrojnej. Był jednym z głównych organizatorów AK. W końcu czerwca 1943 roku został aresztowany przez Gestapo w wyniku zdrady. O tym, jak ważną postacią był dla polskiego podziemia, świadczy natychmiastowe przetransportowanie go samolotem do Berlina. Osadzono go w obozie w Sachsenhausen. Najprawdopodobniej został zamordowany w pierwszych dniach powstania warszawskiego - w sierpniu 1944 roku. Rozkaz zlikwidowania Grota-Roweckiego miał wydać sam Heinrich Himmler.

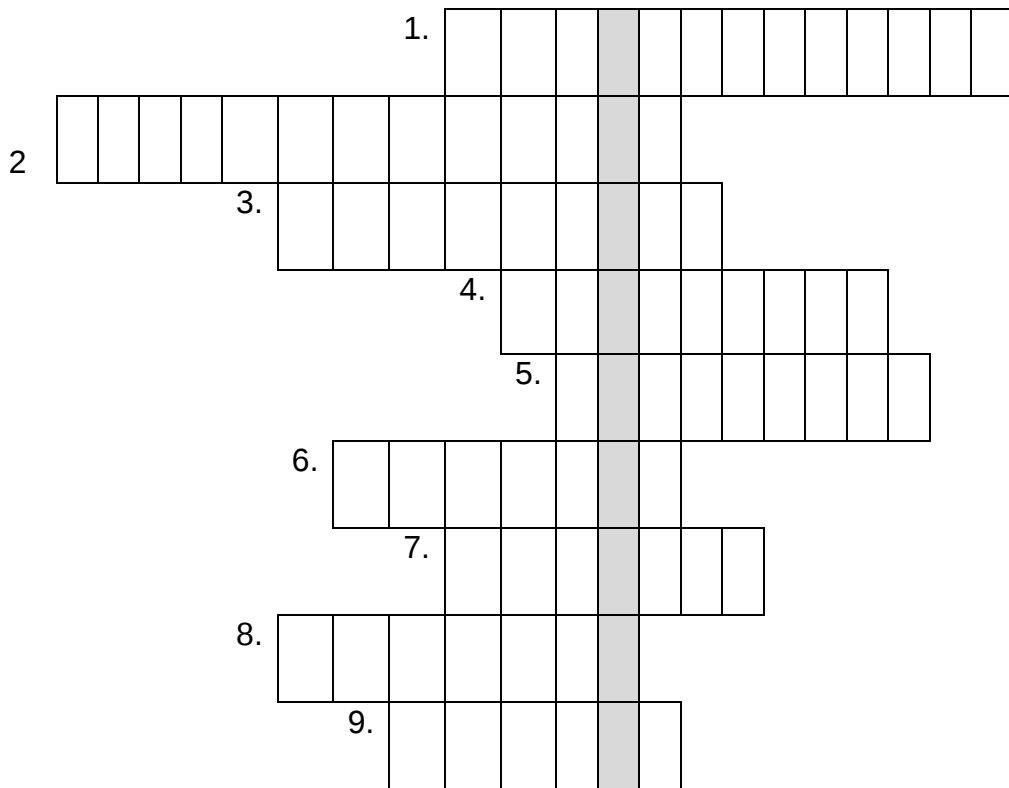
KRZYŻÓWKA

Maciej Kuć

Uwaga! Uwaga! Zapraszamy do udziału w konkursie.

Pierwsza osoba, która bezbłędnie rozwiąże krzyżówkę i wyśle rozwiązanie na adres mailowy: tornistersp@onet.pl,

(z dopiskiem: imię i nazwisko, klasa) - liczy się data i godzina wysłania wiadomości, otrzyma kupon upominkowy do EMPIKU. Nazwisko zwycięzcy opublikujemy w grudniowym numerze „Tornistra”.

1. Józef Piłsudski walczył o naszego kraju
2. Powstanie, które wybuchło w 1918r.
3. Tytuł państwowy Józefa Piłsudskiego
4. Imię klaczy Józefa Piłsudskiego
5. Miasto, w którym znajduje się Milusin, dworek Józefa Piłsudskiego
6. Odziały wojskowe
7. Inaczej kraj
8. Człowiek, który bierze czynny udział w sprawowaniu władzy
9. Organizacja polityczna to ...

WYWIAD MIESIĄCA

W specjalnym numerze „Tornistra” chcę Wam zaprezentować wywiad, który przeprowadziłam z moją prababcią. Życzę miłej lektury!

Emila Pietrzak

Emila Pietrzak: *Dzień dobry babciu!*

Stanisława Witon: Witaj!

E.P.: *Babciu, czy mogłabyś mi udzielić wywiadu?*

S.W.: No pewnie, a o czym?

E.P.: *O miejscowości, w której się urodziłaś, wychowałaś, dorastałaś...*

S.W.: Oj to może być trudne, bo niedawno skończyłam 86 lat i niewiele już pamiętam, ale spróbujmy!

E.P.: *Babciu, czy dom w Groszkach, w którym teraz jesteśmy jest Twoim rodzinnym domem?*

S.W.: Nie, choć mieszkam tu już ponad 60 lat i jestem z nim bardzo zżyta i do niego przywiązana. Urodziłam się i wychowałam w Gołębiówce, czyli małej wiosce położonej 3 kilometry stąd i około 7 kilometrów od Kałuszyna. Do Groszek przeprowadziłam się w roku 1953 po ślubie z Twoim pradziadkiem.

E.P.: *Jak wyglądała kiedyś Gołębiówka i co w niej było?*

S.W.: Wieś składała się z dwóch części tzw. Starej Wsi i Piasków. Ja mieszkałam w tej pierwszej części. Mieliśmy mały dom, oczywiście kryty strzechą, ale niech Cię to nie dziwi, bo każdy dom tak wtedy wyglądał. Mieszkałam w nim z rodzicami, młodszą siostrą i trzema starszymi braćmi. Wieś składała się z kilkudziesięciu domów i nie mieliśmy ani szkoły, ani kościoła, ani sklepu, ani lecznicy. Mieliśmy za to pałac z folwarkiem i to nas wyróżniało spośród innych wsi.

E.P.: *Dlaczego?*

S.W.: Mieszkanie w pobliżu pałacu dawało możliwość zarobienia pieniędzy. Pracownicy folwarku często nie dawali sobie rady z ogromem pracy, jaka na nich czekała i tak np. potrzebowano pracowników do odłowu ryb, kopania stawów, sadzenia i zbierania ziemniaków, do sianokosów i żniw. Tam zajęcie było praktycznie przez cały rok. Ludzie starali się jak najszybciej wykonywać prace przy swoich gospodarstwach, by móc iść i zarobić choć trochę pieniędzy.

E.P.: *Na jedzenie?*

S.W.: Na jedzenie akurat wydawało się najmniej. Na wsi ludzie produkowali sobie żywność sami. Każdy miał jakieś ziemie, na których uprawiał ziemniaki i warzywa, trzymano świnie na mięso, kury, kaczki, gęsi na jajka i krowy dla mleka. Latem często chodziliśmy do lasu na jagody, jeżyny i grzyby. W domach gospodynie same robiły masło i sery wypiekały chleb i robiły wędliny. Dawniej nie było lodówek i żywność przechowywano w specjalnie wykopanych dołach, ➔

czyli ziemiankach. Pamiętam jak mama robiła nam na zimę swetry i skarpety z owczej wełny. Były bardzo kujące, ale bardzo ciepłe. A pieniądze? Za pieniądze kupowano buty, kozuchy, garnki, narzędzia i wszystko to, czego nie można było zrobić samemu.

E.P.: *Chodziłaś do szkoły?*

S.W.: Tak. Chodziłam. Naukę rozpoczęłam w 1938 roku, mając 6 lat. W 1939 roku wybuchła wojna i miałam rok przerwy. Później wróciłam i chodziłam do końca 5 klasy. Następnie naszego kierownika szkoły zabrano do wojska i nie było już nauczania. Po kilku miesiącach wrócił i szkoła znowu była, ale ja już nie wróciłam. Szkołę skończyłam zaocznie po kilku latach. Byłam z tego bardzo dumna, bo wielu moich rówieśników nawet jej nie zaczęło. Nie było tak jak teraz, że nauka jest czymś normalnym, powszechnym, jest obowiązkiem. Kiedyś chodził do szkoły ten, kogo rodziców było na nią stać.

E.P.: *Czyli ludzie nie pisali i nie czytali? Dało się tak żyć?*

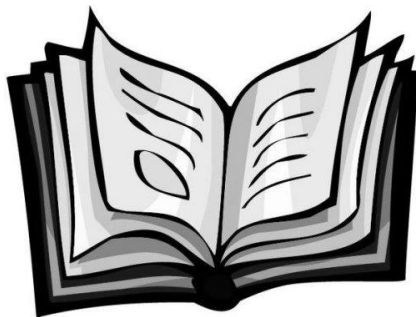
S.W.: W pokoleniu moich dziadków pisały i czytały tylko nieliczne osoby, zwłaszcza na wsi. Z biegiem lat pisało i czytało coraz więcej ludzi. To, że ktoś nie chodził do szkoły nie oznaczało, że był analfabeta. Ludzie chcieli nauczyć się pisać i czytać sami, bo bez tego żyło się o wiele, wiele trudniej.

E.P.: *A szkoła, jaka była?*

S.W.: Szkoła znajdowała się w Groszkach. Uczyliśmy się w prywatnych domach nauczycieli i mieszkańców wsi. Każda klasa w innym domu. Budynek szkoły powstał dopiero ➔

po wojnie, dzięki pomocy i pracy rodziców. Mieliśmy tylko

podstawowe przedmioty takie jak: język polski, matematyka, biologia, śpiew, gimnastyka. W sumie w szkole uczyło się kilkuset uczniów z okolicznych wsi. Nauczyciel był tam najważniejszą osobą i zawsze

miął rację. Kiedy nie o drobiło się pracy domowej lub przeszkadzało w prowadzeniu lekcji, można było dostać po rękach linijką lub resztę dnia spędzić stojąc w kącie. Do szkoły chodziliśmy pieszo, całymi grupami. Nie przeszkadzały nam wtedy deszcze i mrozy. A zimy były naprawdę mroźne i śnieżne. W drodze do szkoły często się wygłupialiśmy, robiliśmy sobie żarty i śpiewaliśmy. Wiele moich koleżanek i kolegów nie chodziło do szkoły, bo rodziców nie było stać na kupno butów, palta czy zeszytów. Chodzenie do szkoły było przyjemnością i pewnym wyróżnieniem. Tam mogliśmy oderwać się od tego wszystkiego, co nas otaczało, spotkać się z przyjaciółmi, pobawić się. Byliśmy jeszcze dziećmi, ale doskonale rozumieliśmy co dzieje się wokół. Wiedzieliśmy, że wokół jest wojna i że jest niebezpiecznie.

E.P.: *Pamiętasz wojnę?*

S.W.: Wojny nie da się zapomnieć, wymazać z pamięci. To są wydarzenia, które się pamięta przez całe życie. Kiedy wybuchła miałam 7 lat. Nie było telewizji i internetu, ale za to w niektórych domach były radia, takie słuchawkowe i to właśnie z nich dowiedzieliśmy się o wojnie ➔

i wiedzieliśmy co się w kraju dzieje. Pamiętam jak wszyscy bardzo baliśmy się co będzie dalej, czy przeżyjemy. Bywały tygodnie, gdy nie toczyły się tu walki i wszystko z pozoru wyglądało normalnie. Ale pamiętam również najazdy wojsk, odgłosy czołgów, nadlatujących samolotów, wybuchu bomb i strzałów z karabinów. Mój tato z braćmi wykopali specjalne tunele w ziemi, w których chowaliśmy się, gdy zbliżało się niebezpieczeństwo. Mieliśmy tam ukryte wszystko: jedzenie, ubrania, pierzyny i to, co chcieliśmy ocalić. Było tam zimno i ciemno, ale bezpiecznie. Z początków wojny szczególnie pamiętam jedno wydarzenie, kiedy wokół trwały walki, a my nie mieliśmy już co jeść. Moja mama ukryła nas w ziemiance i poszła do domu upiec chleba. Bardzo baliśmy się, że wojsko zobaczy dym z komina i coś jej się stanie. Na szczęście wszystko dobrze się skończyło.

E.P.: *Czyli wojna to ciągły strach i niepewność co będzie jutro?*

S.W.: Nigdy nie wiesz co będzie jutro, nawet dziś, kiedy jest bezpiecznie. Z wojną trzeba było się oswoić i nauczyć żyć. Nie można było żyć w ciągłym strachu. Byliśmy dziećmi i potrzebowaliśmy zabawy i rozrywki.

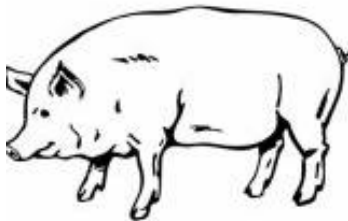
E.P.: *W co się bawiliście?*

S.W.: Różnie. Bawiliśmy się w chowanego, graliśmy w piłkę, skakałyśmy w klasy, a chłopaki bawili się kijem i fajerką. Moi bracia z kilkoma kolegami zrobili dla nas huśtawkę i coś podobnego do karuzeli. Często też po prostu biegaliśmy z jednego końca wsi w drugi. Kiedy wybuchła wojna, właściciele pałacu wyjechali za granicę, a ten stał pusty. Pamiętam jak

biegaliśmy po nim, bo wydawał nam się taki wielki, no i były w nim schody, po których można było biegać w górę i w dół. Młodzież organizowała tam sobie potańcówki i różne inne spotkania.

E.P: *A mieliście jakieś obowiązki?*

S.W.: No pewnie! Dzieci mieszkające na wsi zawsze miały jakieś obowiązki! Musiały pomagać rodzicom przy żniwach, sianokosach i wykopkach. Ja miałam trzech starszych braci i to oni zazwyczaj szli z rodzicami na pole, a ja w tym czasie zajmowałam się młodszą siostrą. Tak samo było z wypasaniem krów. Najpierw zajmowali się nimi moi bracia, a kiedy zaczęli pracować, ja już byłam „podlotkiem” i obowiązek ten spadł na moją siostrę. Często pomagałam mamie pleć warzywo i przygotowywać posiłki. Niekiedy popołudniami tato wypuszczał na podwórze świnię i trzeba było je pilnować, żeby nie wyszły na drogę lub do ogrodu. Pewnego popołudnia, kiedy akurat ja ich pilnowałam drogą szły moje koleżanki. Zatrzymały się i zaczęłyśmy rozmawiać. Kiedy się odwróciłam, okazało się, że świnię w najlepsze grasują po ogrodzie, depcząc i wyrывая warzywa. Bardzo się bałam, że tato nakrzyczy na mnie, ale na szczęście skończył o się tylko na groźnej minie.

E.P.: *Wspominałaś, że w Gołębiówce nie było kościoła?*

S.W.: To, że go nie było, nie oznaczało, że do niego nie chodziliśmy. Dawniej ludzie byli bardziej wierzący niż teraz. Do kościoła szliśmy zazwyczaj pieszo, całymi rodzinami. ➔

Czasami ktoś ze wsi jechał wozem i nas do niego podwoził. Mnóstwo ludzi szło do kościoła boso i dopiero pod kościołem wkładali buty, żeby ich nie zniszczyć. Pójście do Kałuszyna do kościoła było niemal obowiązkiem. Nie chodzili tylko ci, którzy byli bardzo chorzy i nie mogli iść. Niegdyś wszystkie święta obchodzono z wielką starannością, każdy element tradycji musiał być zachowany. W maju wieczorami odprawiały się majówki. Wszystkie kobiety i dzieci schodzili się pod kapliczką. Wspólnie modliliśmy się i śpiewaliśmy, a wokół unosił się niezapomniany zapach kwitnącego bzu.

E.P.: A jak żyło się bez telefonu, internetu, telewizora?

S.W.: Normanie! Żyło się normalnie, bo nikt nie wiedział co to jest i tego nie potrzebował. Oczywiście miło jest teraz włączyć telewizor i obejrzeć jakiś film lub gdzieś zadzwonić i porozmawiać. Kiedyś ludzie więcej czasu spędzali razem, wszystkie informacje, wiadomości były przekazywane z ust do ust. Droga do szkoły lub do kościoła była doskonałym miejscem, gdzie można było porozmawiać. Kiedy chciało się odwiedzić rodzinę mieszkającą w sąsiedniej wsi, to po prostu się tam szło, całą rodziną. Teraz należałoby najpierw zadzwonić, uprzedzić, a jak już się zadzwoni to i jechać nie trzeba, bo przez telefon wszystkiego można się dowiedzieć. Wydaje mi się, że życie było prostsze, bo ludzi interesowało najbardziej to, co dzieje się w promieniu kilku domów, wsi. Niekiedy bywało naprawdę biednie i ciężko i było mnóstwo pracy, ale ludzie potrafili usiąść i porozmawiać każdy z każdym i na każdy temat.

E.P.: *Chciałabyś wrócić do tamtych czasów?*

S.W.: Jeśli pytasz mnie czy znowu chciałabym być młoda to pewnie tak. Na pewno nie chciałabym jeszcze raz przeżyć wojny. Tamte czasy choć były bardzo ciężkie, były wyjątkowe. Umieliśmy docenić pracę i pieniądze miały zupełnie inną wartość. Całą wsią żyliśmy jak jedna wielka rodzina, gdzie każdy każdego znał. I to było fajne.

E.P.: *Dziękuję Ci babciu za rozmowę. Dużo się dzisiaj od Ciebie nauczyłam.*

S.W.: Nie ma za co. Cieszę się, że mogłam porozmawiać z tobą o swoim dzieciństwie.

ZABAWA DLA STAŁYCH CZYTELNIKÓW „TORNISTRA”

Zachęcamy do czytania naszego miesięcznika. Przez cały rok w kolejnych numerach „Tornistra” drukujemy kupon. Wśród czytelników, którzy zbiorą wszystkie kupony, w czerwcu 2019r. zostaną rozlosowane 3 nagrody.

Zapraszamy do zabawy.

**KUPON NR 2 (125)
LISTOPAD 2018**

OPOWIEM WAM O...

Moim pradziadku - Janie Gójskim, który był ułanem
w Wojsku Polskim w czasie II wojny światowej

Krzysztof Gogol

Mój pradziadek urodził się w 14 stycznia 1916 roku. W 1937 roku wyjechał do „Nowowilijki” (nazwy z życiorysu pradziadka) koło Wilna. W 1938 roku trafił do 3 Dywizjonu Armii Konnej Wojska Polskiego w „Podrozdziu” (Podbrodziu). Był w szkole łączności. W wojsku otrzymał stopień kaprała. Był również podoficerem. *„W dniu 1 września wywieziono naszą brygadę ...za Częstochowę, tam my stoczyli pierwszy bój. Tam nas Niemcy otoczyli i połowę żołnierzy zginęło. Stamtąd cofnęliśmy się do Maciejowic...”* - tak pisał mój pradziadek. Jak widzicie były to ciężkie czasy. Kolejna wzmianka o walkach jest następująca: *„Byłem na obronie Twierdzy w Brześciu, tam trwały walki 3 dni i 3 noce.”* Tam mój pradziadek został postrzelony, ale przeżył. Niestety kolejne karty zapisu z życiorysu pradziadka nie przetrwały do dziś. Jan Gójski zmarł 12 listopada 1986 roku. Został odznaczony m.in. „Medalem za udział w Wojnie Obronnej 1939”, „Złotym Krzyżem Zasługi”. Jego szabla, którą walczył w czasie wojny wisi w Izbie Pamięci w Gimnazjum im. 6 Pułku Piechoty Legionów Piłsudskiego w Kałuszynie.

J.

Chciałem wam przedstawić w kilku słowach mojego pradziadka, jako wzór odwagi i waleczności Polaków w czasie II wojny światowej. Mimo, iż były to lata po odzyskaniu niepodległości nasz kraj i rodacy znów zmagali się z atakiem najeźdźcy. A dziś? Dobrze jest żyć w wolnym kraju, bez wojen, głodu i przemocy. Szanujmy wolność i Naszą Ojczyznę.

KĄLUSZYN – MOJA MAŁA OJCZYZNA

WARTO WIEDZIEĆ!!!

Rok 2018 jest szczególnie ważny dla każdego Polaka, również dla mieszkańca naszego miasteczka. Kałuszyn w tym roku obchodzi rocznicę 300-lecia nadania praw miejskich. Oto kilka ciekawostek o naszym mieście.

Paulina Skoniecka

Herb Kałuszyna – motyw kozła w herbie miasta Kałuszyna wywodzi się od klejnotu herbowego rodziny Zamojskich do których ongiś należał Kałuszyn.

- Obszar gminy zajmuje **95 km²**, w tym miasto Kałuszyn zajmuje 12,3 km² (czyli 13% powierzchni gminy)
- Tereny wiejskie zajmują 82,7 km² (co stanowi 87%)
- Gminę Kałuszyn zamieszkuje 6.000 osób (stan na 31 grudnia 2015r)
- W naszej gminie jest 28 wsi.

CIEKAWOSTKI O NASZYM MIEŚCIE

* W Koszarach Królewskich w Kałuszynie miał nocować Napoleon Bonaparte w czasie wyprawy na Rosję.

* Znany włoski malarz, ilustrator "Pana Tadeusza" - Michał Elwiro Andriolli, mieszkający w Osinach niedaleko Mińska Mazowieckiego często odwiedzał nasze miasto z powodu miłości do pięknej Kałuszyńianki.

- * Po klęsce Powstania Listopadowego władze carskie osadziły w Kałuszynie pułk Czerkiesów wyznających islam. Za miastem powstał w związku z tym cmentarz mahometański. Do dzisiaj wzniesienie za Kałuszynem w kierunku Siedlec nosi nazwę Górki Czerkieskiej.
- * W czasie walk powstańczych 1830r. pod Kałuszynem został ciężko ranny Edward Fredro - brat Aleksandra Fredry, autora "Zemsty".
- * W kałuszyńskiej karczmie miał przebywać i nocować Onufry Zagłoba herbu W czele - bohater "Trylogii" Henryka Sienkiewicza.

POLSKA JEST NAI ...

NAJNIŻEJ, NAJKRÓTSZE, NAJDŁUŻSZE, NAJWIĘKSZE...

Kinga Mielczarek

- Najkrótszą naturalną rzeką jest Klonownica o długości 800 m. Znajduje się ona w województwie podlaskim.
- Najgłębszym jeziorem w Polsce jest położone na Pojezierzu Wschodniosuwalskim jezioro Hańcza o głębokości 106,1 m.
- Największym jeziorem w Polsce jest jezioro Śniardwy o powierzchni 114,8 km². Położone jest w województwie warmińsko-mazurskim. Znajduje się na nim aż 8 wysp.
- Najniżej położonym miejscem w Polsce jest depresja (1,8 m p.p.m.) w okolicy wsi Raczki Elbląskie. Depresja to obszar łądu położony poniżej poziomu morza.
- Najwięcej, bo aż 54 dni z burzami w ciągu roku odnotowano na Kasprowym Wierchu w 1963r.
- Najdłuższą wsią jest Ochotnica Dolna w powiecie nowotarskim. Oś wsi stanowi droga o długości 20 km, a łączna jej długość dochodzi do 38 km. ➔

- Najdłuższe i najlepiej zachowane mury obronne pochodzą z XIII-XV wieku. Ich wysokość dochodzi do 7 m, znajdują się w miejscowości Kożuchów w woj. lubuskim.
- Najmniejsze muzeum w Polsce to łowickie Muzeum Guzików. Jego siedzibą jest X-wieczna waliza, a zbiory przekroczyły już 2000 eksponatów. Najcenniejszym guzikiem jest ten ofiarowany w 1999r. przez papieża Jana Pawła II.

RÓŻNE RÓŻNOŚCI...

ULUBIENIEC MIESIĄCA...

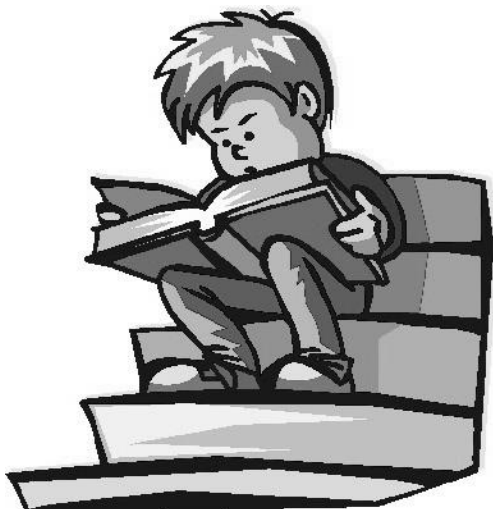
Amelia Bielińska

W dzisiejszym ulubieńcu miesiąca chciałabym polecić wam piosenkę zespołu Sabaton „Uprising”. Piosenka jest raczej gatunkiem heavy metalu, ale zapewniam was, że się nie zawiedziecie! Utwór opowiada o upadku Polski podczas drugiej wojny światowej. W oficjalnym teledysku ukazane są sceny walk, rozstrzelania i inne rzeczy z wojną związane. Jest to jedna z moich ulubionych piosenek! Jeśli zdecydujecie się przesłuchać „Uprising”, to polecam też przesłuchać „40:1” i „In the army now”.

POLECAM...

Amelia Bielińska

Dzisiaj chciałabym wam polecić książkę pt. „Fajna Ferajna”. Książka opowiada o przeżyciach 8 dzieci z czasów drugiej wojny światowej. Opisane są tam codzienne problemy bohaterów, ich przeżycia, marzenia i ich obowiązki podczas wojny. Taka książka bardzo poprawia humor i motywuje do działania. Przy okazji zdobytą wiedzę możemy wykorzystać na lekcjach historii ☺. Ja przyznam, że na niektórych momentach wyłam ze smutku jak pies w księżycową noc. Tak mi było szkoda niektórych bohaterów, że miałam ochotę schować się pod kołdrę i po prostu pójść w smutku spać. Jednak ta książka bardzo podbudowała mój charakter i pewnie zmieni poglądy niejednego z was. Podsumowując! Książka jest świetna i każdy prawdziwy patriota powinien ją przeczytać! ☺

ZRÓB TO SAM

Klaudia Szymańska

PATRIOTYCZNY KUBEK

Będzie nam potrzebny zwykły biały kubek i permanentne markery w patriotycznych kolorach. Są bardzo różne sposoby na ozdobienie naszego kubka np. możemy z kubka zrobić flagę i połowę kubka pomalować na biało, lecz kiedy mamy biały kubek nie będzie to konieczne, a drugą połowę na czerwono. Kiedy mamy już pomalowany kubek wkładamy go do piekarnika na 10-15 min. i gotowe. Taki kubek jest bardzo prosty w wykonaniu i w dodatku szybko się go robi.

BIAŁO-CZERWONY TATUAŻ

Do zrobienia tego tatuażu będą nam potrzebne kredki do twarzy i lakier do włosów. Kredkami rysujemy tatuaż, możemy narysować różny np. flagę Polski, czy trochę trudniejszą opcję, czyli godło polskie. Narysowany tatuaż psikamy lakierem do włosów i gotowe. Taki tatuaż trzyma nam się cały dzień.

PATRIOTYCZNY OŁÓWEK

Potrzebny nam będzie zwykły ołówek HB i dwa kolory ozdobnych tasiemek, biały i czerwony. Ołówek u góry obwijamy białą tasiemką, a u dołu czerwoną. Starajcie się robić to równo, bo wtedy ładniej to wygląda. I ołówek gotowy.

Co byś zrobił, gdyby w tym momencie, kiedy to czytasz, nagle w centrum miasta, w którym mieszkasz wybuchła bomba? A co jeśli do Internetu wyciekną informacje o stanie wojennym?

JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ NA WOJNĘ?

Amelia Bielińska

1. Żelazne zapasy - Nie od dziś wiadomo, że aby przeżyć, musisz mieć przygotowane zapasy. W piwnicy lub jakiejś spiżarni warto zgromadzić sobie zapas konserw i ogólne puszkowanego jedzenia. Konserwy bowiem mają długą datę ważności oraz nie smakują najgorzej. Musisz przygotować się na to, że podczas wojny, produkty takie jak: czekolada, mięso, czy też herbata będą bardzo drogie, dlatego zaopatrzyć się w nie już teraz, a nie w dniu wybuchu wojny, gdy do sklepów i aptek będą wbijać tysiące ludzi. I nie zapomnij o zapasie wody pitnej!

2. Lekarstwa - Druga podstawowa rzecz to lekarstwa. Przecież choremu ciężko będzie przeżyć na wojnie, więc może pora zaopatrzyć się w jakieś witaminy itp.? Lepiej teraz niż w pierwszy dzień wojny prawda?

3. Maski gazowe - Okej, może jest to abstrakcyjne, ale warto się zabezpieczyć. W końcu od wybuchów ➔

bomb do naszych płuc będą dostawać się różne szkodliwe gazy, które mogą poskutkować chorobami i problemami z układem oddechowym.

4. Radio na korbkę - Prawdopodobnie, gdyby wybuchła wojna, odcięty zostałby prąd, woda i inne tego typu rzeczy. Internet i wiadomości nie są wyjątkiem. Radio na korbkę to świetny wynalazek na takie sytuacje. Czemu? Ano dlatego, że gdy kręcimy korbką, zbiera się energia, która przekierowuje nas na różne audycje, dzięki którym będziemy wiedzieli, jaki jest obecny stan państwa.

5. Broń - Oczywiście lepiej, żebyś w ogóle nie korzystał z takiej broni, jednak w kryzysowych sytuacjach nie będzie innego wyjścia...ale dziś na szczęście wojny nie ma.

6. Samoobrona - Wiadomo, że broń palna to nie wszystko i warto nauczyć się samoobrony lub sztuk walki. Nie mówię, żebyś od razu miał czarny pas karate, ale może warto poznać podstawową samoobronę, dźwignie i inne triki samoobronne.

7. Ogólne ćwiczenia - Oczywiście samoobrona i walka to ważna sprawa, jednak na twoje standardy lepiej poćwiczyć wspinaczkę, bieganie, czy też dźwiganie ciężarków. Te umiejętności będą bardzo potrzebne podczas wojny i mogą uratować Ci życie.

8. Języki - Powiedzmy, że podczas ucieczki zatrzymali cię żołnierze z wrogiej armii. I co zrobisz? Nic, ponieważ nawet

nie wiesz, co oni do ciebie mówią i czy przypadkiem nie mają do ciebie pozytywnego nastawienia. W klasach 7-8 będziesz uczył się języka rosyjskiego lub niemieckiego. Ważne, by chociaż znać jeden z nich i potrafić wypowiedzieć podstawowe sformułowania.

9. Podręcznik survivalu - Prawdopodobnie zamiast walczyć na froncie, będziesz krył się w lasach i polach, więc warto zaznajomić się z tematem survivalu i wiedzieć jak zbudować szałas, skąd wziąć pitną wodę itp. Taka wiedza bardzo Ci się przyda nie tylko na wojnie, ale ogólnie w życiu.

10. Spokój - I najważniejsze! **ZACHOWAJ SPOKÓJ**. Wiem, że teraz pomyśleliście „Pisze, żeby zachować spokój, a sama będzie siedziała schowana pod łóżkiem z miną, jakbym zobaczyła ducha”. To bardzo trudne, ale nie panikuj i bądź pewny siebie i swoich umiejętności. Musisz przeżyć!

KĄCIK MŁODEGO CZYTELNIKA

SYMBOLE NARODOWE

Adam Ostrowski

Hymn

Autorem słów hymnu jest Józef Wybicki.

W 1797 roku Józef Wybicki napisał „Pieśń Legionów Polskich We Włoszech” w celu umocnienia ducha walki wśród legionistów.

W 1927 roku pieśń, już pod tytułem „Mazurek Dąbrowskiego”, stała się hymnem Polski. Słowa hymnu różnią się nieco od oryginału z 1797 roku.

Dla tych wszystkich czytelników, którzy nie znają słów Hymnu Polski – małe przypomnienie:

*Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.*

*Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.*

*Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.*

Marsz, marsz, Dąbrowski...

*Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.*

Marsz, marsz, Dąbrowski...

*Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany -
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.*

*Marsz, marsz,
Dąbrowski...*

**MAZUREK
DĄBROWSKIEGO**
Nasz hymn narodowy

Godło

Z powstaniem Godła wiąże się legenda o Lechu, Czechu i Rusie.

Lech założył gród, który nazwał Gniezno. Na herbie postanowił umieścić orła, który rozpościerał skrzydła na tle zachodzącego, czerwonego nieba. Orzeł jest silny, honorowy, walczy o swoje, jest troskliwy i dlatego Lech wybrał go jako znak rozpoznawczy dla swego państwa.

Wizerunek orła związany jest ściśle z historią Polski.

Od 1990 roku, po zmianie przepisów, "Godłem Rzeczypospolitej Polskiej jest wizerunek orła białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy."

Oto zadanie dla Ciebie: Pokoloruj godło Polski. ➔

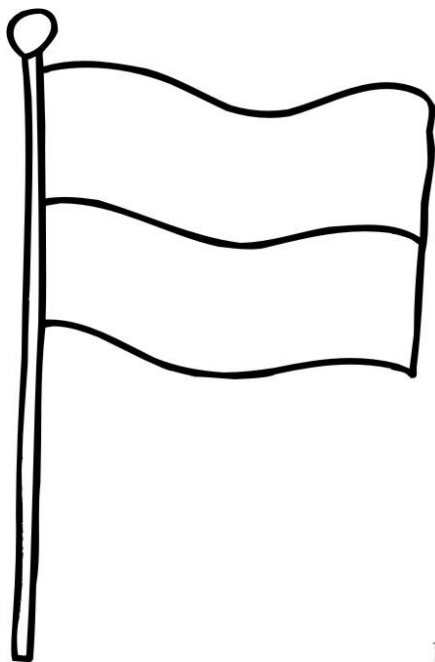
POLSKA

Pokoloruj godło Polski.

Flaga

Flaga Polski jest w kolorze biało - czerwonym. Barwy te odwzorowują kolory godła polskiego - biały orzeł na czerwonym tle. Kolor biały jest na górze, czerwony na dole. Biały kolor oznacza srebro, a także wodę oraz czystość. Kolor czerwony jest symbolem ognia, oznacza odwagę i waleczność.

Kolorujmy.pl

Wiersz Cz. Janczarski

„Barwy ojczyste”

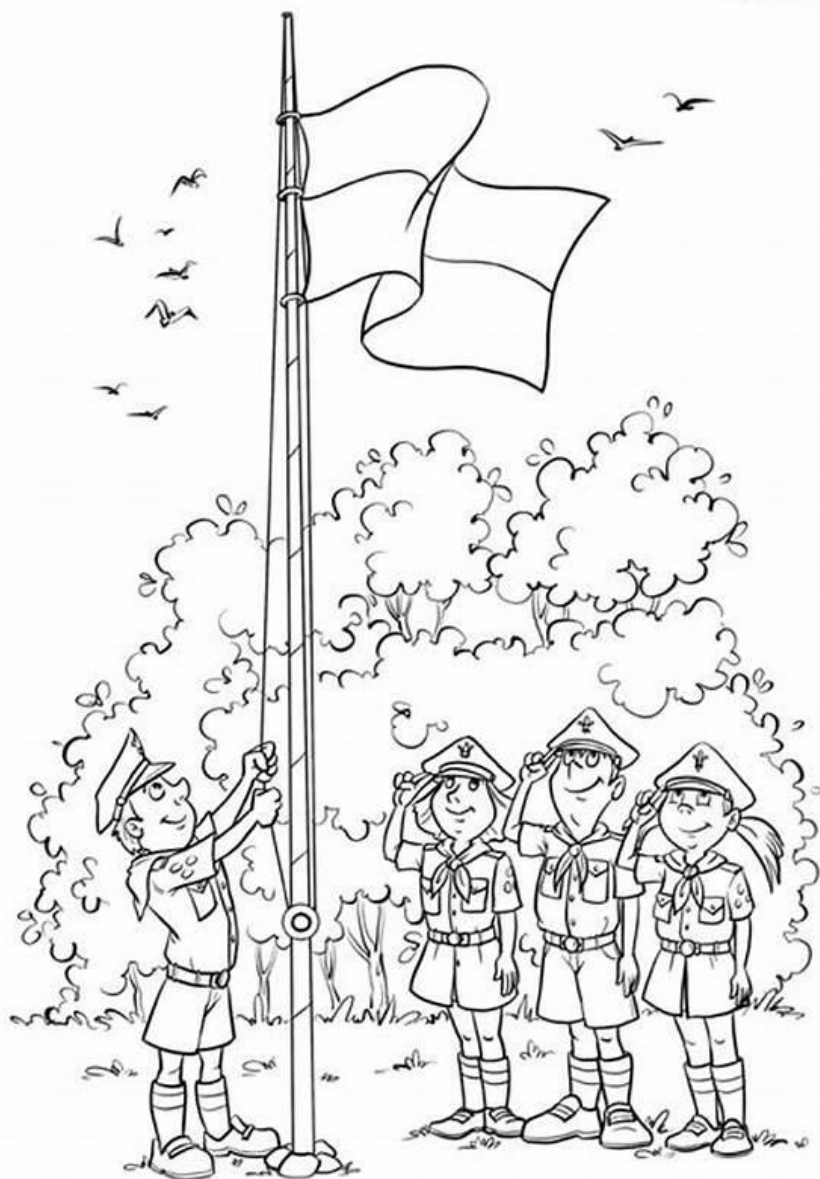
Powiewa flaga,
gdy wiatr się zerwie.

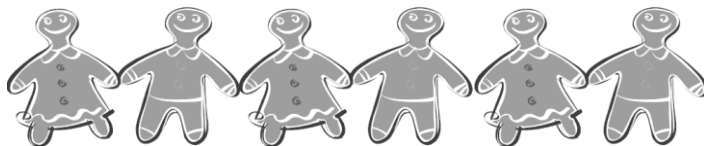
A na tej fladze
biel jest i czerwień.
Czerwień to miłość
biel - serce czyste...

Piękne są nasze
Barwy ojczyste.

KOLOROWANKA DLA NAJMŁODSZYCH

wyszukała Kamila Dominiczak

KOLOROWANKA pochodzi z serwisu www.miastodzieci.plmiasto
DZIECI.pl

REDAKTORZY GAZETKI „TORNISTER”

1. Julia Abramowska kl. 4d	9. Adam Ostrowski kl. 6a
2. Alicja Drabarek kl. 5b	10. Emila Pietrzak kl. 6a
3. Kinga Mielczarek kl. 5b	11. Amelia Bielińska kl. 6c
4. Kamila Dominiczak kl. 5d	12. Krzysztof Gogol kl. 6c
5. Klaudia Szymańska kl. 5d	13. Maja Krasnodębska kl. 6c
6. Alan Abramowski kl. 6a	14. Maciej Kuć kl. 6c
7. Karolina Kalisz kl. 6a	15. Paulina Skoniecka kl. 6c
8. Weronika Milewska kl. 6a	

Opiekun gazetki: Magdalena Gójska - Gogol

Oprawa informatyczna: Izabela Borucińska

Stopka redakcyjna:

Redakcja gazetki „**TORNISTER**”

Szkoła Podstawowa im. Bolesława Prusa w Kałuszynie

<http://spkaluszyn.edupage.org>

ul. Poczтовая 4 05-310 Kałuszyn

tel. (25) 75 76 021

e-mail: tornistersp@onet.pl

